

Förslag till

Budget 2025

Plan 2026-2027

2024-08-20

Centerpartiet och Miljöpartiet de gröna

Inledning

Budget för 2025 med plan för 2026 och 2027 har tagits fram av den politiska oppositionen Centerpartiet och Miljöpartiet de gröna. Vi har enats om följande politiska ställningstagande:

I Orust kommun ska varje medborgare känna sig trygg och delaktig i utformandet och utförandet av den lokala politiken, och ha faktiskt inflytande.

Alla krafter; företag, enskilda, ideella föreningar och kommunala verksamheter ska arbeta tillsammans utifrån sina förutsättningar för att förbättra klimatet, för mer förnybar energi, för en bättre havsmiljö, ren luft och mindre gifter i vardagen. Vi vill arbeta för ett klimatneutralt Orust som är självförsörjande på elenergi, med ett vakande öga utifrån en koldioxidbudget.

När vi talar om tillväxt ska den vara socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar. Vi vill att Orust ska ligga i framkant när det gäller skola och barnomsorg, samtidigt som vi bygger vidare på effektiv och högkvalitativ service och stöd inom omsorgssektorn.

Vi vet att föreningslivet i sina olika former skapar platser för möten mellan människor av olika åldrar, bakgrunder och erfarenheter där individer växer, något som är en omistlig del i ett starkt civilsamhälle. Därför är det viktigt med samverkan mellan kommun och civilsamhället. Denna samverkan måste stärkas exempelvis genom att ingå partnerskap med idéburna organisationer.

Politiska prioriteringar

Nedan sammanfattas de politiska prioriteringar som skiljer vårt förslag från majoritetens.

Sektor ledning och verksamhetsstöd

Orust behöver utöka sitt samarbete och sin samverkan med andra kommuner och andra aktörer. Vi vill att kommunen i högre grad ställer sig bakom ansökningar från andra civila aktörer, exempelvis till LEADER, när dessa går i linje med kommunens övergripande mål. Ökad samverkan mellan sektorerna är också av största vikt för ett optimalt resursutnyttjande.

Vi ser ett stort behov av att stärka och effektivisera kommunens arbete för vuxna nyanlända, som efter det tvååriga etableringsstödet fortfarande står långt från arbetsmarknaden och riskerar att fastna i utanförskap med beroende av försörjningsstöd.

Vi vill att kommunen tar fram en koldioxidbudget enligt regionens förenklade modell under 2025 och tillämpar den i arbetet att bli klimatneutralt.

För att förbättra infrastrukturen för de boende på Orust ska ett tillköp ske av kollektivtrafik från grannkommunerna till Orust på fredagskvällar och helger.

Sektor lärande

En viktig faktor för att höja kvaliteten i förskolan och tidigt identifiera behovet av extra stöd är personaltätheten. Utöver det som föreslås i majoritetens budget tillförs Sektor lärande 1,1 mnkr 2025 och ytterligare 2,0 mnkr 2026, totalt 5,0 mnkr under planperioden, för att införa mindre barngrupper i förskolan fem dagar i veckan enligt Skolverkets riktlinjer.

Ytterligare 5,0 mnkr 2025 tillförs grundskolan som en allmän förstärkning av enheternas budget. Med denna satsning vill vi prioritera att fler elever kan få tidiga insatser av särskilt stöd.

Vi ser arbetet att förstärka och utöka tidiga insatser genom utvecklad samverkan mellan skola och omsorg med målet att arbeta förebyggande och undvika att barn och ungdomar hamnar i utanförskap. Vi välkomnar också det samarbete som pågår mellan rektorerna inom kommunen för att hitta bra lösningar för de utmaningar skolan står inför.

Ett elevhälsoteam föreslås införas som bemannas med psykolog/kurator. Budgeten utökas med 0,9 mnkr från 2025 och framåt. Dessutom tillförs sektorn 0,5 mnkr till utökat inackorderingstillägg för elever inom gymnasieskola, så att resvägen räknas från där eleven bor och inte från närmaste busshållplats.

Sektor omsorg

För att stärka arbetsgivaransvaret att minska sjukfrånvaron tillför vi ytterligare 1,0 mnkr 2025 och 1,0 mnkr 2026. Sektorn ska se över möjligheten att minska antalet medarbetare per chef i enheter med hög sjukfrånvaro, så att chefen har bättre tid och möjlighet att se sina medarbetare.

För att locka fler unga in i omsorgsarbete föreslår vi att den feriepraktik som kommunen erbjuder under sommarlovet utökas till att även ske under övriga lov under året, exempelvis vinterlov. Ett tillskott föreslås med 0,3 mnkr per år.

Sektor samhällsutveckling

Parkenhetens anslag minskar med 1,0 mnkr som överförs till utökat stöd till föreningar och studieförbund för att arrangera kulturaktiviteter för alla åldrar, såväl barn, unga, vuxna och äldre. När kommunen så småningom går över till ett kommunalt huvudmannaskap i Henån och övriga tätorter behöver budgeten för den nya enheten Gata/Park ses över.

Arrende av mark till sjöbodan sänktes för några år sedan och vi vill höja avgiften till föregående nivå.

Räddningstjänstens budget utökas med 0,4 mnkr dels för utbildningsinsatser, dels en rekryteringskampanj för att underlätta rekrytering och klara framtida bemanning. Under planperioden kan ytterligare tillskott bli aktuella efter planerad utredning.

Sektorn ska arbeta vidare med nya lösningar till handlingsplanen i cykelstrategin för att nå målen att kunna cykla tryggt och säkert till skola och arbete.

Mål för verksamheten

Målområde 1 - Attraktiv kommun

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
a) Utöka samverkan med civila aktörer genom idéburet offentligt partnerskap (IOP) och genom att ställa sig bakom externa bidragsansökningar som går i linje med kommunens övergripande mål.	Ledning och verksamhetsstöd
b) Upprätta en handlingsplan till strategin för integration i Orust kommun	Ledning och verksamhetsstöd
c) Upprätta en koldioxidbudget enligt regionens förenklade modell.	Ledning och verksamhetsstöd
d) Ta fram nya lösningar till handlingsplanen i cykelstrategin för att kunna cykla tryggt och säkert till skola och arbete.	Samhällsutveckling

Målområde 2 – Hållbart samhälle

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2022	Utfall alla kommuner 2022*	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%) Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion	Samhällsutveckling	60	29 (2021)	60	60	60

Målområde 3 – Attraktiv arbetsgivare

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
e) Pröva möjligheten att minska antalet anställda per enhetschef på enheter med hög sjukfrånvaro.	Omsorg

Budgetförändringar jämfört med kommunstyrelsens budgetförslag

Nedanstående förändringar utgår från budgetram 2024 och gäller från 2025 om inget annat anges.

- Budgeten bygger på höjd skatt med 5 öre jämfört med 2024 vilket innebär en skattesats på 22,51 kr. Från 2026 föreslås skatten sänkas med 20 öre till 22,31 kr och från 2027 med ytterligare 20 öre till 22,11 kr. Utvecklingen av de ekonomiska förutsättningarna, såväl en positiv som negativ utveckling, kan innebära att skattesatsen behöver omprövas senare.
- Sektor ledning och verksamhetsstöd får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, 1,0 mnkr för att utöka kollektivtrafiken på fredagskvällar och helger mellan grannkommunerna och Orust.
- Sektor lärande får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, 1,1 mnkr 2025 och ytterligare 2,0 mnkr 2026 för att öka personaltätheten inom förskolan enligt Skolverkets riktlinjer. Grundskolan tillförs 5,0 mnkr att fördelas till samtliga skolor som en allmän förstärkning. Sektorn ska prioritera tidiga insatser till elever med behov av särskilt stöd. Därutöver tillförs 0,9 mnkr för att skapa ett elevhälsoteam med psykolog/kurator samt 0,5 mnkr för utökad inackorderingstillägg till gymnasieungdomar.
- Sektor omsorg får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, 1,0 mnkr 2025 och ytterligare 1,0 mnkr 2026 för att stärka arbetsgivaransvaret och minska sjukfrånvaron. Sektorn ska se över möjligheten att minska antalet medarbetare per chef i enheter med hög sjukfrånvaro, så att chefen har bättre tid och möjlighet att se sina medarbetare. Därutöver tillförs sektorn 0,3 mnkr i en satsning på utökad feriepraktik för ungdomar under höstlov/vinterlov.
- Sektor samhällsutveckling får, utöver det som finns i kommunstyrelsens förslag, i uppdrag att höja arrendehyran för sjöbodnar med 1,0 mnkr. Sektorn ska också flytta över 1,0 mnkr av budgetramen på 3,5 mnkr för parkenheten till ett driftsstöd till kulturaktiviteter för alla åldrar; barn, unga, vuxna och äldre.
- Räddningstjänsten tillförs 0,2 mnkr för utökade utbildningsinsatser och 0,2 mnkr till en rekryteringskampanj för att underlätta kommande rekrytering.

Investeringar

Investeringsnivån motsvarar samma nivåer som i kommunstyrelsens förslag. Dock ska investeringar för reserv elkraft till kommunens egna verksamheter, såsom exempelvis äldreboende och kommunens kök, samt nya lösningar för att cykla tryggt och säkert till skola och arbete prioriteras så snart som möjligt.

Årets resultat och finansiella mål

Resultatet budgeteras på en något lägre nivå än i kommunstyrelsens förslag för alla år i planperioden. För 2025 budgeteras 29 mnkr, 2026 40 mnkr och 2027 40 mnkr. Verksamhetens resultat som andel av skatter och statsbidrag är på nästan samma nivå som kommunstyrelsens förslag, för 2025 2,4 % för 2026 3,3 % och för 2027 3,1 %.

Driftsbudget

Driftsbudget mnkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Politisk verksamhet	-14,6	-14,1	-14,8	-13,9
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-80,4	-85,1	-85,1	-85,1
Sektor lärande	-439,5	-448,4	-447,2	-444,6
Sektor omsorg	-461,5	-465,0	-468,3	-470,7
Sektor samhällsutveckling	-86,8	-85,9	-85,9	-85,9
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Avfallsverksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0
O fördelad budget (lön, pris, kap, hyra, lokalv, kost)	-22,9	-66,017	-106,6	-147,0
Utökade ramar - ökad internränta				-5,0
Summa nämndsverksamhet	-1 105,7	-1 164,6	-1 208,0	-1 252,3
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravgifter	-19,8	-0,3	5,1	4,1
Försäljning fastigheter, mark	5,0	2,0	0,0	0,0
Avgår interna poster	30,2	32,4	40,5	46,5
Verksamhetens nettokostnad	-1 090,3	-1 130,4	-1 162,4	-1 201,7
Skatteintäkter	902,1	933,4	957,6	982,4
Generella statsbidrag	222,4	256,1	274,6	290,6
Finansiella intäkter	1,8	7,1	2,9	3,2
Finansiella kostnader	-32,7	-36,3	-32,3	-34,5
Avgår interna finansiella intäkter		-4,3		
Avgår interna finansiella kostnader		3,3		
Resultat	3,3	28,9	40,4	40,0

Ramförändringar mellan åren

Ramförändringar mnkr	År 2025	År 2026	År 2027
Politisk verksamhet			
Ingående budget	14,9	14,1	14,8
Budget 2023-2025 återföring budget EU-val 2024	-0,4		
Budget 2024-2026 återföring budget EU-val 2024	-0,4		
Budget 2024-2026 allmänt val 2026		0,75	-0,75
Budget 2025-2027 nytt avtal överförmyndarverksamhet			-0,14
Ny budgetram	14,1	14,8	13,9
Sektor ledning och verksamhetsstöd			
Ingående budget	81,3	85,1	85,1
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,32		
Budget 2023-2025 återläggning översiktsplan	-0,25		
Budget 2024-2026 brottsförebyggande arbete	0,3		
Budget 2024-2026 IT-säkerhet, brandvägg	0,4		
Budget 2025-2027 turismverksamhet	1,6		
Budget 2025-2027 fritidskort ungdomar	0,2		
Budget 2025-2027 seniorkort +70 år	0,22		
Budget 2025-2027 investeringsbidrag föreningar allmännyttig verksamhet och badplatser	0,6		
Budget 2025-2027 utökad kollektivtrafik	1,0		
Ny budgetram	85,1	85,1	85,1

Sektor lärande			
Ingående budget	439,1	448,4	447,2
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	-1,7	-2,2	-2,6
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,14		
Budget 2023-2025 färre elever anpassad gymnasieskola	-0,6		
Budget 2024-2026 egen finansiering resursskola	-1,0	-1,0	
Budget 2025-2027 ökad personaltäthet förskola	3,0	2,0	
Budget 2025-2027 kostnadsökning köpta gymnasieplatser	3,3		
Budget 2025-2027 förstärkning grundskolan	5,0		
Budget 2025-2027 elevhälsoteam	0,9		
Budget 2025-2027 utökning inackorderingstillägg	0,5		
Ny budgetram	448,4	447,2	444,6
Sektor omsorg			
Ingående budget	462,1	465,0	468,3
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	2,0	3,3	2,4
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,14		
Budget 2023-2025 ekonomiskt bistånd	0,50		
Budget 2024-2026 löneavtal sjuksköterskor	-0,50		
Budget 2024-2026 samverkande sjukvård regionens bidrag	-0,70		
Budget 2024-2026 digital verksamhetsutveckling	0,50		
Budget 2025-2027 minskad sjukfrånvaro	1,00	1,0	
Budget 2025-2027 utökad feriepraktik	0,30		
Ny budgetram	465,0	468,3	470,7
Sektor samhällsutveckling			
Ingående budget	86,3	85,9	85,9
Budget 2023-2025 finansiering kontaktcenter	-0,4		
Budget 2023-2025 minskad budget byggenheten	-0,6		
Budget 2023-2025 investeringsbidrag föreningar	0,3		
Budget 2025-2027 ledningscentral och SOS, räddningstjänst	0,4		
Budget 2025-2027 utbildning och rekryteringskampanj, räddningstjänst	0,4		
Budget 2025-2027 ökad bemanning fritidsgårdsverksamhet	0,6		
Budget 2025-2027 flytt del av investeringsbidrag föreningar till sektor ledning och verksamhetsstöd	-0,6		
Budget 2025-2027 höjd arrendehyra sjöbodar	-1,0		
Budget 2025-2027 minskad budget parkenheten	-1,0		
Budget 2025-2027 driftsstöd till kulturaktiviteter	1,0		
Budget 2025-2027 ändring av gamla detaljplaner	0,5		
Ny budgetram	85,9	85,9	85,9